Від термінологічного мінімуму – до політехнічного словника

[В. Дубічинський]
#20 от 28.10.2008

Кафедра української, російської мов і прикладної лінгвістики НТУ «ХПІ» надає важливого значення забезпеченню студентської молоді якісними підручниками, навчальними посібниками, словниками. Спільно з фахівцями різних спеціальностей викладачі працюють над створенням навчальної бази для викладання нової університетської дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням». Результатом цієї плідної співпраці стало видання 20 підручників і словників термінологічної спрямованості за період 2000–2008 р. р.

1. Бондаренко В.В., Дубічинський В.В., Кухаренко В.М. та інші. Ділова українська мова. Дистанційний курс: Навчальний посібник – Харків: ХДПУ, 2000 – 124 с.
2. Бондаренко В.В., Дубічинський В.В., Кухаренко В.М. та інші. Науково-технічний переклад (українська – російська мови). Дистанційний курс: Навчальний посібник – Харків: ХДПУ, 2000 – 155 с.
3. Єгоров Б.О., Єгорова Г.Г., Осташевський М.О. та інші. Російсько-український робочий словник фахівця з електротехніки: електричні машини/ За ред. В.В. Дубічинського – Харків: НТУ «ХПІ», 2001 – 60 с.
4. Михайлова О.Г., Сидоренко А.А., Сухопар В.Ф. Українська наукова термінологія. Навчальний посібник – Харків: НТУ «ХПІ», 2002 – 119 с.
5. Дубічинський В.В. Лексикографія української мови. Конспект лекцій – Харків: НТУ «ХПІ», 2002 – 55 с.
6. Бондарець О.В., Дубічинський В.В., Павлова Г.Д., Терещенко Л.Я. Посібник з основ українського термінознавства та перекладу науково-технічної літератури – Харків: НТУ «ХПІ», 2002 – 68 с.
7. Дубічинський В.В., Кримець О.М., Чернявська С.М. Словник – мінімум термінів ділової української мови – Харків: НТУ «ХПІ», 2002 – 60 с.
8. Бондарець О.В., Булавін В.І., Дубічинський В.В., Некрасов О.П., Павлова Г.Д., Терещенко Л.Я. Посібник з хімічного термінознавства – Харків: НТУ «ХПІ», 2003 – 112 с.
9. Дубічинський В.В., Кримець О.М. Лінгвістичні аспекти стандартизації української термінології. Методичні вказівки – Харків: НТУ «ХПІ», 2003 – 35 с.
10. Прикладне термінознавство. Навчальний посібник/ За ред. В.В. Дубічинського та Л.А. Васенко – Харків: НТУ «ХПІ», 2003 – 145 с.
11. Дубічинський В.В. Українська лексикографія: Історія, сучасність та комп'ютерні технології. Навчальний посібник – Харків: НТУ «ХПІ», 2004 – 203 с.
12. Зембінська Т.М., Морозов І.В., Дубічинський В.В. Російсько-український та українсько-російський словник термінів сільськогосподарської техніки – Харків: ХДТУСГ, 2004 – 221 с.
13. Прикладная лингвистика. Проблемы построения лингвистического обеспечения образовательных систем высшей школы – Харьков: МСУ, 2005 – 106 с.

14. Бондарець О.В., Терещенко Л.Я., Дубічинський В.В., Павлова Г.Д. Основи українського термінознавства та перекладу науково-технічної літератури – Харків: НТУ «ХПІ», 2006 – 136 с.
15. Бондарець О.В., Терещенко Л.Я., Булавін В.І. та інші Хімічне термінознавство – Харків: НТУ «ХПІ», 2006 – 220 с.
16. Сучасний тлумачний словник української мови: 65000 слів/ За ред. В.В. Дубічинського – 2006 – 1008 с.
17. Сучасний орфографічний словник української мови: 180000 слів/ Укладачі: В.В. Дубічинський, Н.Я. Косенко – 2007 – 1024 с.
18. Кусайкіна Н.Д., Цибульник Ю.С. Новий український тлумачний словник: Близько 20000 слів і словосполучень// За заг. ред. В.В. Дубічинського – Х.: ВД «Школа», 2008. – 608 с.
19. Васенко Л.А., Дубічинський В.В., Кримець О.М. Фахова українська мова: Навчальний посібник – К.:Центр учбової літератури, 2008 – 272 с.
20. Орфографічний словник сучасної української мови: 30000 слів/ Укладач В.В. Дубічинський – Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2008 – 512 с.

Світовий процес переходу від індустріального до інформаційного суспільства вимагає суттєвих змін у багатьох сферах діяльності держави. В першу чергу це стосується реформування освіти. Одним із напрямків стало забезпечення розвитку освіти на основі новітніх педагогічних технологій, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти.

У контексті нових інформаційних технологій обов’язковим у термінологічній освіті майбутніх фахівців вважається створення у кожному місті (в ідеалі в кожному вищому навчальному закладі) комп’ютерної мережі машинного фонду української термінології. Машинний фонд передбачає наявність основних лексичних, термінологічних, фразеологічних, перекладних тощо баз даних.

Конче потрібен свій машинний мініфонд української термінології у НТУ «ХПІ». Сьогодні обговорюється питання про створення єдиної університетської словникарської бази даних, яка б могла надавати допомогу фахівцям різних галузей науки, бібліографам та студентам. Отже, наприклад, зараз, коли бібліотека нашого університету здійснює автоматизацію своїх каталогів та фондів, є нагальна потреба розробити науково обґрунтовану, зважену

концепцію єдиної тезаурусної системи рубрикаторів, класифікаторів тощо.
У зв’язку з цим пропонується на кожній кафедрі НТУ «ХПІ» силами досвідчених учених створити термінологічні мінімуми (робочі словнички фахівця) з кожної спеціальності, що викладаються у нашому університеті. Ці словнички мають бути щонайменше тримовними (українсько-російсько-англійськими) та тезаурусними, які б описували фахову термінологію у терміносистемі, тобто з урахуванням всіх родо-видових та логіко-понятійних зв’язків.
Кафедра української та російської мов готова взяти на себе організацію та координування роботи всіх підрозділів університету зі створення тримовних термінологічних тезаурусів, що надалі може вирости у великий російсько-українсько-англійський політехнічний словник НТУ «ХПІ».
Наш університет має високий статус національного, навчає фахівців зі спеціальностей, які є далеко не у кожному вузі, заслуговує на право мати свій, створений саме для співробітників та студентів Харківської політехніки, спеціальний термінологічний словник.
Володіння термінологією державної мови за обраним фахом і новими комп’ютерно-лінгвістичними технологіями, що є основою мовної стратегії харківських політехніків, – головна умова становлення наукового потенціалу України.
В. Дубічинський, доктор філологічних наук, завідувач кафедри української, російської мов і прикладної лінгвістики НТУ «ХПІ»